Kolkstraat 27
3861 AK Nijkerk

Postbus 1000
3860 BA Nijkerk

Telefoon 14 033
www.nijkerk.eu

Handelsregister
32165156

Gemeenteraad van Nijkerk
Postbus 1000
3860 BA NIJKERK

| | | | |
|---|---|---|---|
| **Uw brief van** | | **Ons kenmerk** | 1070000 |
| **Uw e-mailadres** | | **Bijlage** | |
| **Datum** | 1 april 2021 | **Behandeld door** | A. Thomassen |
| **Onderwerp** | Veranderopgave inburgering \| stand van zaken | **Team** | Adviseurs Zelfredzaamheid Arbeidsmarkt |

Geachte heer, mevrouw,

Via deze raadsinformatiebrief willen wij u op de hoogte stellen van de voortgang van de veranderopgave inburgering. Wij schetsen hiertoe het proces. Het inhoudelijk vormgeven van de wettelijke taken staat de komende maanden op de agenda. Bij deze inhoudelijke uitwerking wordt u in een later stadium betrokken. Daartoe staat in ieder geval een beeldvorming in oktober gepland.

De veranderopgave inburgering is een opgave met als doel de Wet inburgering te implementeren. Een belangrijke maatschappelijke opgave om nieuwkomers zo snel mogelijk volwaardig onderdeel te laten zijn van de samenleving. De gemeente krijgt hiertoe een cruciale regierol toebedeeld om dit te bewerkstelligen. Vooralsnog koerst het Rijk op een inwerkingtreding van de wet per 1 januari 2022.

**Inleiding**
De gemeente krijgt in het nieuwe inburgeringsstelsel de regierol over de uitvoering van de wet en wordt verantwoordelijk voor de begeleiding en ondersteuning van inburgeringsplichtigen gedurende de inburgering. Naast de asielstatushouders (“klassieke” statushouders waar de gemeenten nu ook voor verantwoordelijk zijn) wordt de gemeente verantwoordelijk voor de inburgering van gezinsmigranten (migranten die weloverwogen een keuze hebben gemaakt om naar Nederland te verhuizen om zich te vestigen in Nederland). De nieuwe Wet inburgering en de daarop gebaseerde lagere regelgeving biedt het kader waarbinnen de verschillende taken moeten worden uitgevoerd, met in de uitvoering ruimte voor eigen keuzes en beleid.

De komende tijd staat de gemeente voor belangrijke keuzes in de uitvoering die passen bij de inburgering en die rekening houden met lokale omstandigheden. Hierdoor kan de gemeente maatwerk leveren en het verschil maken voor inburgeringsplichtigen in de eigen gemeente.

**Doel van het nieuwe inburgeringsstelsel**
De nieuwe Wet inburgering staat voor het realiseren van een inburgeringsstelsel dat een tijdige start en de snelheid van inburgering borgt, dat uitgaat van maatwerk en dualiteit (oftewel het combineren van het leren van de taal en participatie) en dat bovendien kwaliteit garandeert. Nieuwkomers worden hiermee vanaf het eerst moment zodanig begeleid dat zij zo snel mogelijk kunnen meedoen in de samenleving, het liefst via betaald werk. Inburgeringsplichtigen bereiken het voor hen hoogst haalbare taalniveau en kennis van de Nederlandse maatschappij, in combinatie met gerichte inspanningen op participeren naar vermogen vanaf de start van het inburgeringstraject.

Inburgeringsplichten kunnen op begeleiding en ondersteuning van de gemeente rekenen. Gemeenten worden verantwoordelijk voor verschillende onderdelen binnen de uitvoering van de nieuwe wet en krijgen hiermee verschillende taken. Bijvoorbeeld het realiseren van een goed en passend inburgeringsaanbod, het monitoren van de voortgang van de inburgering – met een bijkomende handhavende bevoegdheid, en het financieel ontzorgen van inburgeringsplichtige bijstandsgerechtigde statushouders gedurende de eerste zes maanden na huisvesting. Dit betekent dat de gemeente zorgdraagt voor het betalen van de huur, de rekeningen voor het gas, water en stroom en de verplichte zorgverzekering.

**Taken van de gemeente**
De taken die de gemeenten krijgen zijn ten dele – vanuit het oogpunt van rechtszekerheid en uniformiteit – ingekaderd in de nationale wet en de daarop gebaseerde lagere regelgeving. Hiernaast hebben de gemeenten op verschillende vlakken keuzevrijheid. Juist door de regierol die gemeenten hebben in de uitvoering van de wet, is er vrijheid om naar eigen inzicht keuzes te maken die rekening houden met de lokale omstandigheden om zo maatwerk te kunnen leveren.

De beoogde inwerkingtreding van de wet is 1 januari 2022. Dit betekent dat de gemeente Nijkerk de komende periode voor keuzes en belangrijke vraagstukken staat. Vraagstukken zijn o.a.:
- hoe zien we de plek van inburgering binnen het breed sociaal domein en de integrale aanpak;
- hoe vindt inspraak plaats met stakeholders en ervaringsdeskundigen;
- wordt er gekozen voor regionale samenwerking en op welke punten wordt er dan samengewerkt;
- hoe wordt zorggedragen voor passende inburgeringsvoorzieningen;
- hoe organiseert de gemeente de ondersteuning en begeleiding van inburgeringsplichtigen (casus-regie);
- hoe wil de gemeente de ondersteuning naar financiële zelfredzaamheid regelen;
- hoe richten we de bedrijfsvoeringsaspecten in (o.a. monitoren, informatievoorziening, gegevensverwerking).

Om het verkennen van deze vraagstukken en hierop volgend de implementatie in goede banen te leiden, stelde het college in november 2020 de “startnotitie uitvoering Wet inburgering gemeente Nijkerk” vast.

**Het beleidskader**
De voorbereiding op de nieuwe wetgeving is in 2019 al van start gegaan. Zo is er een beleidsvisie en doelstellingen 2019-2020 vastgesteld door het college waarin de integratie van statushouders centraal staat, om zo ook de huidige statushouders (de ondertussengroep) in de huidige periode meer in lijn van de nieuwe wetgeving te ondersteunen. Dit vanuit de overtuiging dat een effectieve begeleiding van statushouders leidt tot verhoging van (arbeids-)participatie en daarmee tot een meer succesvolle integratie in de samenleving. Leidend principe van de beleidsvisie is: “statushouders doen in een vroeg stadium mee in de samenleving en komen zo snel mogelijk tot een maximale zelfredzaamheid, waarbij eigen kracht voorop staat”.

De kern van de vastgestelde bestuurlijke ambities blijven ook in de toekomst van kracht en geven een kader voor het uitvoeren van de nieuwe taken conform de Wet inburgering.

*Kern van de eerder vastgestelde bestuurlijke ambities*
1. Er is oog voor passende huisvesting.
2. Statushouders leren zo snel mogelijk de Nederlandse taal, zoveel mogelijk in combinatie met integratie en participatie.
3. Bij ondersteuningsvragen weet een statushouder op een gegeven moment zelfstandig de weg naar voorliggende voorzieningen te vinden en kan een beroep worden gedaan op het eigen sociale netwerk.
4. Elke statushouder maakt kennis met de cultuur van Nederland en in het bijzonder van Nijkerk.
5. Uitvoering geven aan het plan van aanpak gezondheidsbevordering statushouders gemeente Nijkerk.
6. De statushouder participeert of doet (on-)betaald werk naar vermogen.
7. Interventies gericht op maatwerk en een duurzaam perspectief.
8. Netwerk betrekken: ophalen van informatie en ervaringen.

Door uitvoering van het activiteitenplan (bijlage van de genoemde beleidsvisie) is ervaring opgedaan met activiteiten in de geest van de nieuwe wetgeving. Voorbeelden zijn een pilot maatjesproject, training cultuur sensitieve dienstverlening voor uitvoerende professionals en het inzetten van een rolmodel bij trainingen. Leerpunten zijn of worden geborgd binnen de implementatie. Bijvoorbeeld dat het belangrijk is om een flexibel aanbod te hebben om tegemoet te komen aan de behoefte van de statushouder (vraaggerichte dienstverlening), het blijven raadplegen en betrekken van statushouders op diverse manieren en het centraal stellen van het leren van taal en creëren van ontmoeting.

**Eerstvolgende stap in het implementatieproces**
Het regionaal en/of lokaal beleggen van de inburgeringsvoorzieningen is een cruciale stap. De inburgeringsvoorzieningen zijn: het aanbod van leerroutes, maatschappelijke begeleiding, participatieverklaringstrajecten, module Arbeidsmarkt en participatie, aanleren van financiële vaardigheden. Daarbij moet worden bepaald waar de casusregie wordt belegd.
Casusregie omvat het doen van een brede intake, invulling geven aan het plan inburgering en participatie (PIP), advisering en houden van voortgangsgesprekken.

Centrale vraag is welke activiteiten regionaal en/of lokaal worden belegd. Met de antwoorden vormt zich “het skelet” hoe de nieuwe wetgeving voor de gemeente Nijkerk wordt geborgd. De eerste voorbereidende activiteiten om deze bestuurlijke overweging te kunnen maken, zijn gezet. Er zijn verkennende gesprekken gevoerd binnen de arbeidsmarktregio Stedendriehoek Noord Veluwe en de arbeidsmarktregio Amersfoort. Ook is een vrijblijvende marktverkenning gedaan onder partijen die een mogelijk aanbod kunnen verzorgen (b.v. onderwijspartijen en maatschappelijke instanties). Verder worden de Sociaal domeinraad, ervaringsdeskundigen, uitvoerende professionals en beleidsadviseurs geraadpleegd. Zodat een integrale kijk op de opgave ontstaat. Zo wordt toegewerkt naar een aantal scenario’s waarop besluitvorming kan plaatsvinden over het regionaal en/of lokaal beleggen van de inburgeringsvoorzieningen.

**Ondertussengroep: de groep die buiten het nieuwe stelsel valt**

Het nieuwe inburgeringsstelsel legt de regie over inburgering bij gemeenten neer, waar dat nu nog de verantwoordelijkheid van de statushouders zelf is. Tot twee keer toe is de Wet inburgering uitgesteld en ook nu houdt de verantwoordelijke minister nog een slag om de arm wat betreft de datum van 1 januari 2022. Direct gevolg hiervan is dat het verschil steeds groter wordt tussen de “ondertussengroep” die door het uitstel van de wet nog buiten het nieuwe stelsel valt, en de nieuwe groep inburgeraars. Zeker gezien de verhoogde taakstelling van 2021 waardoor de “ondertussengroep” groeit. Het streven is om deze groep zo veel mogelijk in het licht van de nieuwe wetgeving te ondersteunen en begeleiden. Een en ander is afhankelijk van de budgetten die het Rijk de gemeenten toebedeelt voor dit doel. Naar verwachting komt daarover de komende maanden meer duidelijkheid.

**Meer informatie?**

Voor eventuele vragen over deze brief kunt u contact opnemen met mevrouw Anneke Thomassen van team Adviseurs Zelfredzaamheid Arbeidsmarkt, telefoon 14 033 of per mail, a.thomassen@nijkerk.eu. Op de websites van VNG en Divosa treft u verschillende publicaties.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Nijkerk,

| de secretaris, | de burgemeester, |
| --- | --- |
| mevrouw drs. R.C.B. de Jong | de heer mr. drs. G.D. Renkema |